

דמעכ"ת אי שומע כעונה אסירה ד"ת, אי לאו דברי הדינה"ל, להני"ל היה מקום לומר דשרי משום דלמעשה אין כאן דיבור, ומהדינה"ל חזינן דלא ס"ל האי טעמא.

אמנם אפשר דאסירה כהא דמצואר בשו"ע בצרכות התורה דאף לכתוב אסור משום שמה יוצאנו בפיו כי כן הוא הרגילות, והכ"נ י"ל דכנגד הערוה להדיבור כנגדה הוא אסור דאורייתא חיישינן להא. ומהאחרונים שדנו שכתובה ^{15.08.2018} במקום דאסור להפסיק כצברה"ת, חזינן דס"ל דאף בהפסק דאסור מדרבנן גרידא חיישינן שיצוא לידי דיבור, וא"כ גם כשאינו אלא ערוה מדרבנן איכא האי חששא. ולא מסתבר למימר דכיון שהוציא הדיבור מפיו שלא

כזוונה לא חשיב לאיסורא, ומה דכתב במשנ"צ סי' מ"ז סק"ד אבל סופר המעתיק וכו', אינו אלא לגבי צרכות התורה, ואכתי לדינא ז"ע, וצפרט דצדך כלל כתיבה אינו רואה את הערוה, ויתכן שהאיסור אפילו בענינת עינים הוא רק כשיכול לדבר ד"ת בלא ענינת עינים, אבל אם כן הוא נורתו אינו בכלל האיסור, דאף אם הוא ידבר ד"ת באמצע גם צדך כלל פניו יהיו למטה ולא יראה, אמנם אין מסתבר כן.

הדוש"ת כל הימים
מרדכי גרום

סימן לו

אמירת ד"ת בשלבו גלוי

בס"ד.

כבוד מע"כ וכו'.

מכתב מעכ"ת הגיעני והגני להוסיף בזה.

הבה יל"ע דין ד"ת בשלבו ערום, דבצרכות גרידא קי"ל דמדינא מותר ורק בשמו"ע אסירה דבעינן כעומד לפני המלך, וראיתי בשו"ת דבר יהושע ח"צ סי' צ' שדן בזה ובתחלה כתב דמדינא להמצואר במג"א סי' ל"ח והוצא במשנ"צ שם סק"ה דאין להניח תפילין בכה"ג, והוא משום דבעינן שיהיה באימה ויראה כמצואר בגמ' צרכות כ"צ דמה"ט מי שטעון טבילת עזרא היחה תקנה שלא ילמד.

ע"ע לכתחלה כמצואר צביה"ל סי' ז"צ דאף בצרכות לכתחלה מחמירין, ואדרבה נכלל במאי דדרשה הגמ' "אשה יראת ה' היא תהלל" זה דורו וכו', מוכח דמעשיהם היו לחומרא משום יראת השם אשר בקרבם, וגם אפשר לומר דהיה טלית מחמת הקור שהיה במקום שנתאספו ללימוד. ומסקנת הספר הנ"ל ג"כ דמדינא הוא מותר, והוכיח מגמ' מגילה פ"ד דאיחא פוחח פורס על שמע ומתרגם, ופוחח הוא שבגדו קרוע ורועותיו מגולים וכתפיו מגולים וכמצואר צרמנים ה"ל תפלה פ"ח הי"צ וכו"כ במשנ"צ סי' נ"ג סק"ל ל"ט, וסיים דמשום מדת חסידות יש להחמיר, ומ"מ הניח בל"ע.

ולכאורה יש לחלק דלימוד תורה אין זה אימה ויראה חילונית, אלא שלבו ומוחו יהיו באימה ויראה, ומי שנדרך לטבילה דאית ביה קלות הדעת מיחסר באימה ויראה [ועי' כיו"צ חו"מ סי' ח' ס"ב], משא"כ תפילין בעינן שבחילוני יהיה כדת דהוי קדושת המלואה עליו.

ודבר זה נ"מ בשפת היס כשהוא בלא חלוק אם מותר לדבר ד"ת, ואפשר דכיון שהוא מקום שמהלכין כך לצורך צריאות קילא טפי, וז"ע לדינא. אגב באור לציון (להגרצ"ז אבא שאול ז"ל) ח"צ פרק מ"ה או' ט"ו כתב דכיון דקי"ל דעגבות יש בהם משום ערוה, כמצואר צ"י סי' ר"ו א"ר סי' ע"ד סק"ה וש"א, יש ליזהר בחוף היס שיש הלוצשים בגד ים נר ואסור לצרך כנגדם, וה"ה דבדברי תורה יש ליזהר בזה, ומסתבר דכיון דשכיח יש לו חובה לצרר דבר זה אם נמצא כנגדו.

מרדכי גרום

